

В І Д Г У К

офіційного опонента

Кравчук Ганни Вікторівни

на дисертацію Небаби Наталії Олександрівни на тему

«Управління фінансовими потоками недержавних пенсійних фондів»,

подану на здобуття наукового ступеня

кандидата економічних наук

за спеціальністю 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит

1. Актуальність теми дослідження. Ефективний розвиток економіки неможливий без існування відповідних механізмів та фінансових інститутів, які б забезпечували мобілізацію тимчасово вільних фінансових ресурсів, їх розподіл та перерозподіл на комерційних засадах між різними секторами економіки. На сучасному етапі такі механізми та фінансові інститути у своїй структурі поєднують фінансовий ринок. Він створює необхідні умови для переливання капіталів від тих, хто має заощадження, до тих, у кого на цей момент є потреба у капіталі. Серед значної кількості інститутів фінансового ринку, які беруть активну участь у процесах трансформації заощаджень у капітал, значний потенціал мають недержавні пенсійні фонди (далі – НПФ), які залучають фінансові ресурси на довгостроковій основі та з метою збереження і примноження вкладають їх у фінансові активи. Ефективність функціонування та розвиток НПФ прямо залежать від того, наскільки раціонально фонд розпоряджається своїми фінансовими ресурсами. Здійснення управлінського впливу на фінансові ресурси передбачає побудову механізму управління фінансовими потоками НПФ.

Таким чином, актуальність дисертаційного дослідження Небаби Н.О. обумовлена необхідністю розробки та впровадження інструментарію управління фінансовими потоками НПФ та вдосконалення науково-

Міністерство освіти і науки України
Українська академія банківської справи
ЗАГАЛЬНИЙ ВІДДІЛ

26.11.2015 рр. № 10-005/18162

методичних підходів до формування ефективної інвестиційної політики, що має базуватися не лише на акумулюванні певних теоретичних знань та застосуванні практичного досвіду, а й на аналітичних дослідженнях та економіко-математичному моделюванні.

Зв'язок теми з державними та галузевими науковими програмами, пріоритетними напрямками розвитку науки. Виконання дисертаційної роботи відповідає проблематиці актуальних наукових досліджень. Пропозиції дисертанта враховані при роботі над науково-дослідними темами в Українській академії банківської справи. До звітів за темою «Реформування фінансової системи України в умовах євроінтеграційних процесів» (номер державної реєстрації 0109U006782) увійшли пропозиції автора щодо реформування механізму управління фінансовими потоками НПФ; за темою «Сучасні технології фінансово-банківської діяльності в Україні» (номер державної реєстрації 0102U006965) включено сформовані автором пропозиції щодо вдосконалення технології оцінки ефективності діяльності недержавних пенсійних фондів. В звіт наукового журналу «Економіка і фінанси» за темою «Формування механізму ефективного регулювання та управління економічною діяльністю підприємств» (номер державної реєстрації 0113U007514) включено результати аналізу інвестиційної політики недержавних пенсійних фондів, оцінки прибутковості та ризиковості основних інвестиційних активів та рекомендації щодо оптимізації структури інвестиційного портфеля НПФ.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій. Наукові положення, пропозиції та висновки дисертаційного дослідження Небаби Н.О. є логічно взаємопов'язаними і несуперечливими, характеризуються високим рівнем обґрунтованості, про що свідчить структурна побудова та зміст дисертаційної роботи, широкий перелік використаних літературних джерел з досліджуваної проблематики та

обсяг проаналізованого наукового матеріалу, статистичної інформації, законодавчих і нормативно-правових актів.

Мета дисертаційної роботи, яка полягає в розвитку науково-методичних засад та розробці практичних рекомендацій щодо управління фінансовими потоками недержавних пенсійних фондів, відповідає обраній темі роботи. Об'єкт і предмет дослідження узгоджується із метою дисертаційної роботи. Зміст сформульованих наукових задач структурно та логічно узгоджений, їхню кількість можна вважати достатньою для розкриття обраної теми дисертації і вирішення поставленої мети.

Автор дотримується логічного та структурованого викладення матеріалу. Висновки, що наводяться в кінці розділів дисертації, є узагальненням дослідження та основою формування практичних рекомендацій. Вони не містять внутрішніх суперечностей і мають практичну спрямованість. Запропоновані автором в роботі методичні підходи є науково обґрунтованими та дозволяють проводити конкретні розрахунки. Отримані наукові положення сформульовано коректно, по кожному з них визначено наукові результати, рівень їх наукової новизни.

Основні результати дисертаційного дослідження були опубліковані в фахових виданнях, а також оприлюднені протягом 2011-2015 рр. на науково-практичних конференціях, що пройшли у різних містах України, а саме: Дніпропетровську, Львові, Хмельницькому, Одесі, Запоріжжі, Сумах.

Під час написання дисертаційної роботи автор спирався на сучасну методологію наукових досліджень, що підтверджено використанням у роботі різноманітних методів обробки інформації й аналізу даних, зокрема синтезу, моделювання, кореляційно-регресійного аналізу, порівняння, узагальнення, експертних оцінок.

Вищевикладене свідчить про достатню обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації Небаби Н.О.

Новизна наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Наукова новизна результатів дослідження полягає у поглибленні теоретичних положень та розробці науково-методичних рекомендацій щодо управління фінансовими потоками недержавних пенсійних фондів. Серед основних наукових результатів, які становлять особистий внесок здобувача, можна виділити наступні:

1. Заслуговує на увагу розроблений автором науково-методичний підхід до оцінки результативності діяльності недержавних пенсійних фондів, шляхом розрахунку показника реальної дохідності пенсійних активів. Здійснена в рамках підходу формалізація впливу на нього чинників стимуляторів та дестимуляторів (стор. 146 – 154) дозволяє прогнозувати у короткостроковому періоді назрівання фінансових проблем фонду та оперативно реагувати на них.

2. Вагомим науковим доробком є запропоновані методичні підходи до систематизації факторів впливу на діяльність недержавних пенсійних фондів з урахуванням фактору контрольованості, що сприятиме конкретизації завдань органів державного регулювання системи недержавного пенсійного забезпечення України (стор. 105 – 117).

3. Викликають інтерес пропозиції автори щодо удосконалення системи нагляду за діяльністю суб'єктів системи НПЗ шляхом впровадження «мегарегулятора» ринку фінансових послуг в особі Національної комісії з фінансового нагляду (стор.136 – 142).

4. Важливим аспектом роботи є удосконалення науково методичних підходів до управління фінансовими потоками системи недержавного пенсійного забезпечення, що дозволяє систематизувати і підвищити ефективність взаємодії всіх суб'єктів даної системи від моменту акумулювання пенсійних внесків і до моменту остаточного розрахунку з учасником (стор. 120 – 132).

5. Високої позитивної оцінки заслуговує методичний підхід до оптимізації портфелю інвестицій недержавного пенсійного фонду шляхом

застосування економіко-математичної моделі лінійного програмування, яка, враховуючи всі нормативні обмеження, дозволяє підвищити дохідність інвестиційної діяльності при допустимому рівні ризику (стор. 157 – 166).

6. Заслужують на увагу також авторські підходи щодо трактування сутності наступних понять:

- недержавне пенсійне забезпечення (з точки зору руху фінансових потоків в системі), під яким запропоновано розуміти складову системи накопичувального пенсійного забезпечення, основною метою якої є забезпечення соціальної захищеності та надання гарантій отримання стабільного доходу учасниками при досягненні ними пенсійного віку шляхом накопичення на добровільних засадах фінансових ресурсів на індивідуальних пенсійних рахунках, відкритих у недержавних пенсійних фондах, і примноження коштів за рахунок інвестиційного доходу, отриманого унаслідок ведення зваженої, ефективної, мінімально ризикової інвестиційної діяльності (стор.20 – 23);

- недержавний пенсійний фонд, який запропоновано визначати як фінансову установу, створену у формі неприбуткової організації, основною метою діяльності якої є акумулювання коштів вкладників на індивідуальних пенсійних рахунках, їх примноження за рахунок інвестиційного доходу, отриманого в результаті провадження інвестиційної діяльності та забезпечення за рахунок накопичених коштів додаткових пенсійних виплат учасникам, які досягли пенсійного віку. Такий підхід, на відміну від існуючих, базується на трактуванні поняття НПФ з позиції руху його фінансових потоків (стор.38 – 39).

Наукове та практичне значення результатів дисертаційного дослідження. Наукова цінність та практична значимість одержаних результатів полягає в тому, що обґрунтовані теоретичні положення зведено до рівня методичних рекомендацій, які можуть бути використані в

практичній діяльності недержавних пенсійних фондів, а також у навчальному процесі вищих навчальних закладів.

Підтвердженням можливості використання результатів дисертації в діяльності фінансових інститутів та недержавних пенсійних фондів є наявність довідок про впровадження. Так, пропозиції автора щодо побудови механізму управління фінансовими потоками в системі недержавного пенсійного забезпечення впроваджено в діяльність «Корпоративного недержавного пенсійного фонду Національного банку України» (довідка від 29.05.2015 № 19-00010/71786). Практичні рекомендації щодо поточного управління інвестиційною діяльністю компанії, зокрема щодо оптимізації структури інвестиційного портфеля та оцінки діяльності компаній-партнерів враховуються в діяльності ТОВ «Брокер Сервіце Гроуп» (довідка від 27.05.2015 № 235). Рекомендації дисертанта стосовно визначення критерію мінімальної дохідності діяльності, рекомендації щодо управління фінансовими потоками використано в аналітичній роботі Відкритого недержавного пенсійного фонду «ОТП Пенсія» (довідка від 21.05.2015 № 001568).

Результати наукових розробок автора використовуються у навчальному процесі Української академії банківської справи при викладанні дисциплін «Соціальне страхування», «Ринок фінансових послуг», «Фінансове інвестування», «Фінансовий менеджмент» (акт від 15.05.2015).

Повнота викладу основних результатів дисертації, висновків і пропозицій в опублікованих працях здобувача. Вивчення матеріалів дисертаційної роботи та автореферату свідчить про відповідність змісту автореферату основним положенням дисертаційної роботи. Дослідження має концептуальний та прикладний аспекти, що є характерним для наукової роботи.

Автореферат оформлений згідно з вимогами «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового

співробітника», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567, повністю в стислій формі передає основні положення дисертації і не містить інформації, яка не була розглянута в роботі.

Кількість, обсяг і якість друкованих праць відповідають вимогам Міністерства освіти і науки України, що пред'являються до кандидатських дисертацій за спеціальністю 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит.

Результати дисертаційної роботи відображено в 12 наукових працях, у тому числі в 6 статтях у журналах і збірниках наукових праць, що є фаховими з економіки, 2 публікаціях в інших виданнях, а також 4 публікаціях у збірниках тез доповідей конференцій.

Загальний обсяг опублікованих робіт складає 4,07 друк. арк., з них особисто автору належить 3,87 друк. арк. У публікаціях, виконаних у співавторстві, особистий внесок дисертанта відображено повною мірою.

У цілому дисертаційна робота відзначається логічністю побудови, завершеністю, обґрунтованістю наукових положень та висновків, сучасним науковим стилем подачі матеріалу.

Дисертація містить достатню кількість таблиць, схем, рисунків, які подаються безпосередньо в основній частині роботи і виносяться в додатки.

Дискусійні положення та зауваження. Відзначаючи високий рівень обґрунтованості теоретичних, аналітичних і методичних положень дисертації Небаби Наталії Олександрівни, цілісність та логіку викладення матеріалів дослідження, слід зазначити деякі дискусійні положення, недоліки та зауваження, що мають місце в дисертаційній роботі.

1. У дисертаційній роботі акцентується увага на тому, що на розвиток системи недержавного пенсійного забезпечення та діяльність недержавних пенсійних фондів значною мірою впливає політична ситуація в країні (стор. 111) однак в розробці науково-методичного підходу до оцінки ефективності недержавного пенсійного фонду (стор. 146 – 154) даний фактор не

враховується. Робота суттєво виграла б за наявності дослідження взаємозв'язку політичної ситуації в країні з ефективністю діяльності недержавних пенсійних фондів.

2. У роботі не достатньо приділено уваги міжнародному досвіду функціонування недержавних пенсійних фондів з позиції управління їх фінансовими потоками. Недержавні пенсійні фонди в Україні є відносно новими фінансовими інститутами та мають недостатній досвід функціонування, виходячи з цього доречно було б розглянути світову практику управління їх фінансовими потоками.

3. Заслуговує на увагу авторський підхід щодо удосконалення системи державного регулювання ринку фінансових послуг та системи недержавного пенсійного забезпечення шляхом запровадження «мегарегулятора» в особі Національної комісії з фінансового нагляду (стор.136 – 142). В роботі наведені переваги та недоліки такого реформування, визначено ключові питання, на які слід звернути увагу при створенні регулятора. Проте на нашу думку дане рішення, враховуючи економічну ситуацію, специфіку функціонування та стан розвитку фінансового ринку в Україні, є передчасним, адже може призвести до тимчасового послаблення державного контролю та дестабілізації ринку.

4. У роботі останні статистичні дані, які використані для розрахунків, закінчуються 2014 роком. На нашу думку, більш доцільно було б у розрахунках та аналізі використовувати дані включно по I півріччя 2015 року.

5. В цілому підтримуючи наукові розробки щодо оцінки сучасного стану застосування недержавних пенсійних програм та аналізу динаміки вхідних та вихідних потоків НПФ в Україні, зауважимо що представлені автором теоретичні здобутки (стор. 78 – 87) виглядали б значно більш аргументовано, якби були б підкріплені формалізацією стратегії подальшого розвитку НПФ в кількісному вираженні за допомогою використання аналітичних співвідношень та моделей прогнозування.

6. Заслуговує на увагу методичний підхід до оптимізації структури інвестиційного портфелю недержавних пенсійних фондів (стор. 157 – 166) проте, зважаючи на максимізацію функції доходу, введення показника мінімальної дохідності в систему обмежень функції при розрахунку не є доречним. На нашу думку, даний показник більш доцільно використовувати на етапі перевірки моделі на адекватність.

Проте, зазначені зауваження не знижують високого рівня дисертаційної роботи та суттєво не впливають на її загальну позитивну оцінку.

Загальна оцінка дисертації та її відповідність вимогам Міністерства освіти і науки України. Дисертаційна робота Небаби Наталії Олександрівни «Управління фінансовими потоками недержавних пенсійних фондів» є цілісною, завершеною, самостійно виконаною, кваліфікованою науковою працею, у якій автором досліджень отримано нові науково обґрунтовані результати щодо управління фінансовими потоками недержавних пенсійних фондів.

Зміст дисертації відповідає визначеній меті та поставленим завданням, які повністю вирішені у процесі дослідження. Основні положення роботи, які виносяться на захист, мають елементи наукової новизни. Автореферат достатньо повному обсязі відображає основні положення дисертаційної роботи. Наукові положення, що виносяться на захист, повністю відображені у публікаціях здобувача, які відповідають вимогам Міністерства освіти і науки України. Подана до захисту дисертаційна робота написана науковим стилем, матеріал викладено в логічній послідовності, висновки науково обґрунтовані та підтверджуються результатами спостережень. Напрямок дисертаційної роботи відповідає профілю спеціальності 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит.

На підставі викладеного можна зробити висновок, що дисертаційна робота Небаби Наталії Олександрівни «Управління фінансовими потоками недержавних пенсійних фондів» за змістом і оформленням відповідає вимогам п.п. 11, 12, 13, 14 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24 липня 2013 р., що висуваються до кандидатських дисертацій, а її автор – Небаба Наталія Олександрівна – заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит.

Офіційний опонент:
професор, доктор економічних наук,
професор кафедри фінансів,
банківської справи та страхування
Чернігівського національного
технологічного університету
Міністерства освіти і науки України

Кравчук Г. В.

Підпис Кравчук Г.В. засвідчую:
Вчений секретар
Чернігівського національного
технологічного університету,
доктор наук з державного управління,
професор

Олійченко І.М.

ВІДГУК
офіційного опонента
Даценко Вікторії Володимирівни
на дисертацію Небаби Наталії Олександрівни на тему
«Управління фінансовими потоками недержавних пенсійних фондів»,
подану на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук
за спеціальністю 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит

Актуальність обраної теми дослідження.

Реформування пенсійної системи є одним із важливих питань, які останнім часом широко обговорюються у вітчизняному інформаційному просторі. Розбудова накопичувальних рівнів пенсійної системи, зокрема розвиток недержавного пенсійного забезпечення є однією із передумов створення ефективної системи соціального захисту пенсіонерів. Практика функціонування накопичувальних рівнів пенсійної системи розвинутих країн світу свідчить, що найбільш конкурентоспроможними фінансовими інститутами, які в довгостроковій перспективі здатні мобілізувати та ефективно примножувати значні обсяги ресурсів є недержавні пенсійні фонди, результативність діяльності яких безпосередньо залежить від ефективності управління фінансовими потоками. Враховуючи недостатній досвід функціонування недержавних пенсійних фондів в Україні, складність та багатогранність їхньої діяльності, тісну взаємодію з іншими суб'єктами системи недержавного пенсійного забезпечення виникає необхідність розробки науково-методичних підходів до підвищення рівня ефективності управління їх фінансовими потоками, що й обумовлює актуальність дисертаційної роботи, визначає її мету та завдання.

**Зв'язок теми з державними та галузевими науковими програмами,
пріоритетними напрямками розвитку науки.**

Виконання дисертаційної роботи Небаби Н.О. відповідає проблематиці актуальних наукових досліджень, які виконуються в Українській академії банківської справи. Так результати досліджень щодо управління фінансовими потоками недержавних пенсійних фондів, пропозиції щодо оцінки ефективності їхньої діяльності ввійшли

до звітів за темами:
Міністерство освіти і науки України
Українська академія банківської справи
ЗАГАЛЬНИЙ ВІДДІЛ
30.11.2015 вх. № 20-005/1853

«Реформування фінансової системи України в умовах євроінтеграційних процесів» (номер державної реєстрації 0109U006782) та «Сучасні технології фінансово-банківської діяльності в Україні» (номер державної реєстрації 0102U006965). Результати аналізу інвестиційної політики недержавних пенсійних фондів, пропозиції автора щодо оцінки прибутковості та ризиковості основних фінансових активів, у які інвестуються кошти за недержавними пенсійними програмами, а також рекомендації щодо оптимізації структури інвестиційного портфеля НПФ включені до звіту наукового журналу «Економіка і фінанси» за темою «Формування механізму ефективного регулювання та управління економічною діяльністю підприємств» (номер державної реєстрації 0113U007514).

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій.

Наукові положення, які наведені у дисертаційній роботі та авторефераті Небаби Н.О., є повною мірою обґрунтованими. Про це переконливо свідчить система використаних дисертантом наукових методів та прийомів дослідження, логічна структурна побудова роботи, репрезентативний обсяг розглянутої, обробленої та проаналізованої статистичної інформації та сучасних наукових досліджень з проблем діяльності недержавних пенсійних фондів і управління їх фінансовими потоками.

Висновки, що зроблені в роботі підтверджуються ретельним аналізом, як теоретичних джерел, так і статистичної інформації, що характеризує реальний економічний стан держави та розвиток системи недержавного пенсійного забезпечення. Таким чином, можна говорити про обґрунтованість і доведеність основних положень роботи.

Значним позитивним моментом роботи є її системність. Автор, працюючи в межах обраної теми, не абстрагується від інших рівнів економічної реальності, а намагається пов'язати їх в єдиний механізм. Безперечно такий підхід підвищує наукову цінність роботи, її значущість та адекватність отриманих результатів.

Наукова цінність одержаних результатів обумовлена можливістю широкого застосування розроблених в дисертації методичних підходів як у проведенні подальших теоретичних досліджень, так і у практичній діяльності.

Наведені в дисертації теоретичні положення можуть слугувати науково-методичним підґрунтям для розширення досліджень з проблем управління фінансовими потоками недержавних пенсійних фондів.

Новизна наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Підсумовуючи основні висновки і результати роботи, а також особистий внесок здобувача у вирішення обраної ним науково-прикладної задачі можна зазначити, що наукова новизна одержаних результатів полягає у наступному:

вперше:

– запропоновано науково-методичний підхід до оцінювання ефективності діяльності недержавних пенсійних фондів, шляхом розрахунку показника реальної дохідності пенсійних активів. Формалізовано вплив на нього факторів стимуляторів та факторів дестимуляторів, що сприяло ідентифікації рівня впливу їх варіації на результативність діяльності з метою отримання оперативної інформації для ефективного управління фінансовими потоками фонду (стор. 146 – 154);

удосконалено:

– методичне забезпечення побудови механізму управління фінансовими потоками в системі недержавного пенсійного забезпечення. Даний підхід, на відміну від існуючих, виділяє складові зовнішнього та внутрішнього впливу на рух фінансових ресурсів, виокремлює завдання та алгоритм дій на кожному з трьох етапів руху потоків в рамках системи (стор. 120 – 132);

– методичний підхід до систематизації екзогенних та ендогенних чинників впливу на систему недержавного пенсійного забезпечення та діяльність недержавних пенсійних фондів з урахуванням ознаки контрольованості, що сприяє конкретизації завдань державного регулювання функціонування недержавних пенсійних фондів в Україні (стор. 105 – 117);

– науково-методичні рекомендації реформування системи державного нагляду за суб'єктами системи НПЗ та ринком фінансових послуг в цілому шляхом розробки пропозицій щодо створення «мегарегулятора» в особі Національної комісії з фінансового нагляду. Це дозволить вирішити проблему «розриву нагляду» за суб'єктами системи недержавного пенсійного забезпечення (стор. 136 – 142);

набули подальшого розвитку:

– визначення сутності поняття «недержавне пенсійне забезпечення» як системи накопичувального пенсійного забезпечення, основною метою якої є забезпечення соціальної захищеності та надання гарантій отримання стабільного доходу учасниками при досягненні ними пенсійного віку шляхом накопичення на добровільних засадах фінансових ресурсів на індивідуальних пенсійних рахунках, відкритих у недержавних пенсійних фондах, і примноження коштів за рахунок інвестиційного доходу, отриманого фондом унаслідок ведення зваженої, ефективної, мінімально ризикової інвестиційної діяльності. Даний підхід, на відміну від інших, дозволяє виділити етапи руху фінансових ресурсів, що в подальшому сприяє розробці підходів до управління ними (стор. 20 – 23);

– методичні засади оптимізації інвестиційного портфеля недержавних пенсійних фондів в умовах економічної нестабільності, який враховує нормативні обмеження, рівень ризику та індикативний показник реальної дохідності (стор. 157 – 166);

- трактування сутності поняття «недержавний пенсійний фонд» з позиції руху його фінансових потоків, під яким пропонується розуміти фінансову установу, створену у формі юридичної особи, що має статус неприбуткової організації, основною метою діяльності якої є акумулювання коштів вкладників на індивідуальних пенсійних рахунках, їх примноження за рахунок інвестиційного доходу, отриманого в результаті провадження інвестиційної діяльності та забезпечення за рахунок накопичених коштів додаткових пенсійних виплат учасникам, які досягли пенсійного віку (стор. 38 – 39).

Наукове та практичне значення результатів дисертаційного дослідження.

Практичне значення висунутих до захисту положень, висновків, підходів полягає у тому, що розроблені здобувачем теоретичні положення, методичні підходи щодо розробки ефективної системи управління фінансовими потоками недержавних пенсійних фондів доведено до рівня практичних рекомендацій, які можуть бути використані в практичній діяльності НПФ.

Практичне використання одержаних результатів дозволяє підвищити рівень ефективності та наукового обґрунтування управлінських рішень щодо управління фінансовими потоками та забезпечення ефективності діяльності недержавних пенсійних фондів, поточного оцінювання їх дохідності та оперативного реагування на назріваючі проблеми.

Обґрунтованість і достовірність наукових досліджень, висновків і рекомендацій підтверджується використанням розроблених підходів КНПФ Національного банку України, ВВПФ «ОТП Пенсія» та ТОВ «Брокер Сервіце Груп», підтвердженням чого є довідки про впровадження.

Крім того, одержані дисертантом наукові результати використовуються у навчальному процесі Української академії банківської справи при викладанні дисциплін: «Соціальне страхування», «Ринок фінансових послуг», «Фінансове інвестування» та «Фінансовий менеджмент».

Повнота викладу основних результатів дисертації, висновків і пропозицій в опублікованих працях здобувача

Основні наукові положення дисертації знайшли своє відображення у 12-ти наукових публікаціях, з яких 6 праць надруковано у фахових економічних виданнях, 2 – у інших виданнях (3 статті опубліковано у виданнях, які включені до міжнародних наукометричних баз). У публікаціях, виконаних у співавторстві, особистий внесок здобувача відображено повною мірою. Загальний обсяг опублікованих наукових праць складає 3,87 друк. арк. За матеріалами досліджень упродовж 2011-2015 років автором підготовлено 8 доповідей і повідомлень на науково-практичних конференціях з широкою географією проведення.

Дискусійні положення та зауваження

Відзначаючи належний теоретичний і методичний рівень дисертації, її цілісність та логіку викладення основного матеріалу, у роботі містяться неточності та дискусійні положення. Зокрема:

1. Досліджуючи чинники впливу на систему недержавного пенсійного забезпечення на діяльність недержавних пенсійних фондів, автор виокремлює екзогенні (загальноекономічні, соціальні, політичні, законодавчі та податкові) і ендогенні (фінансові, організаційні та інформаційні) фактори (стор. 105 – 117). Проте в подальшому при розробці науково-методичного підходу до оцінки ефективності НПФ (стор.146 – 154) під час формалізації впливу чинників стимуляторів та дестимуляторів враховано лише зовнішні чинники.

2. У пункті 3.1 дисертаційної роботи автором розроблено структурно логічну схему управління фінансовими потоками в системі недержавного

пенсійного забезпечення (стор.120 – 132) на трьох етапах руху фінансових потоків: надходження (акумулявання внесків), примноження (перерозподілу активів) та використання (виплати пенсії), виділено підсистему зовнішнього впливу та внутрішні складові системи. При цьому в подальшому найбільша увага приділяється етапам переозподілу та виплати пенсій. На нашу думку, робота значно виграла б за умови розробки відповідних методів на першому етапі з метою збільшення вхідного фінансового потоку від учасників та вкладників

3. Удосконалений автором механізм взаємодії суб'єктів системи НПЗ на базі НПФ рис 1.3 (стор. 42) доцільно було б доповнити органами державного регулювання, які, на нашу думку, також є учасниками системи недержавного пенсійного забезпечення та тісно взаємодіють зі всіма її суб'єктами.

4. Крім того, в умовах економічної нестабільності при аналізі та відборі інвестиційних інструментів НПФ (стор. 91 – 105, 157 – 166), доцільно надати перевагу облігаціям внутрішньої державної позики, які мають стабільний рівень прибутковості та мінімальну ризиковість.

Проте зазначені зауваження не знижують наукового рівня дисертаційної роботи, суттєво не впливаючи на її загальну позитивну оцінку.

Загальна оцінка дисертації та її відповідність вимогам Міністерства освіти і науки України.

Дисертаційна робота Небаби Наталії Олександрівни на тему: «Управління фінансовими потоками недержавних пенсійних фондів» є логічно побудованою завершеною науково-дослідницькою роботою, виконаною на належному науковому рівні. Її структура та обсяг відповідають встановленим нормам. Представлені в роботі наукові положення, висновки і рекомендації поглиблюють теорію та методологію дослідження розвитку системи недержавного пенсійного забезпечення в Україні.

У дисертації отримано нові науково-обґрунтовані теоретичні положення та практичні результати, що в сукупності сприяють підвищенню ефективності управління фінансовими потоками недержавних пенсійних фондів.

Зміст дисертації відповідає визначеній меті та поставленим завданням, які повністю вирішено в процесі дослідження. Основні положення роботи, що виносяться на захист, містять елементи наукової новизни.

Автореферат є ідентичним за змістом і відображає основні положення дисертації та надає повну переконливу уяву про виконану роботу.

Вищезазначене надає підстави стверджувати, що дисертаційна робота «Управління фінансовими потоками недержавних пенсійних фондів» відповідає вимогам пп. 11, 12, 13, 14 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24 липня 2013 р., а її автор – Небаба Наталія Олександрівна – заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит.

Офіційний опонент:

в.о. декана економічного факультету
Університету митної справи
та фінансів МОН України
кандидат економічних наук, доцент

В. В. Даценко

Згоден в.о. декана економ. факультету В.В. Даценко
підтверджує

Професор з науков. роботи
Університету митної справи
та фінансів МОН України

Відомості про науков. роботу
Університету митної справи
та фінансів МОН України